

Vergaderjaar 2020–2021

34 054

Interparlementaire conferentie onder Artikel 13 van het Begrotingspact

M

VERSLAG VAN EEN INTERPARLEMENTAIRE CONFERENTIE

Vastgesteld 14 september 2021

Op dinsdag 12 oktober 2020 vond de halfjaarlijkse interparlementaire conferentie over stabiliteit, economische coördinatie en bestuur in de Europese Unie (IPC SECG) plaats.¹ De deelnemende parlementsleden waren afkomstig uit (kandidaat) EU-lidstaten, het Europees Parlement en enkele andere Europese nationale staten. De bijeenkomst werd vanuit de Bondsdag in Berlijn georganiseerd door het Europees Parlement en het parlement van EU-voorzitter Duitsland. Het doel van de IPC SECG is om bij te dragen aan de democratische legitimiteit en verantwoording op het terrein van economisch bestuur en begrotingsbeleid in de EU en de Economische en Monetaire Unie in het bijzonder. De IPC SECG vindt plaats onder artikel 13 van het Verdrag inzake Stabiliteit, Coördinatie en Bestuur in de Economische en Monetaire Unie (het zogenoemde Begrotingspact) en wordt daarom ook wel aangeduid als Artikel 13-conferentie.²

Na de opening van het programma volgden drie plenaire bijeenkomsten. In de bijeenkomsten ging het over het monetair en begrotingsbeleid in de Economische en Monetaire Unie, de toekomst van de Europese fiscale regels en het economisch herstel van Europa na de covid-19-crisis.

De leden Nijboer (PvdA) en Van Otterloo (50PLUS) namen deel aan het programma vanuit de Tweede Kamer. Vanuit de Eerste Kamer participeerden de leden Geerdink (VVD) en Karimi (GroenLinks). De delegatie werd ambtelijk begeleid door de heer Bokhorst en mevrouw Timmer (Tweede Kamer) en mevrouw Van den Berg (Eerste Kamer).

¹ Op de website van het Duitse Europees voorzitterschap is achtergrondinformatie beschikbaar en zijn de bijeenkomsten terug te bekijken. <https://www.parleu2020.de/en/Events/IPC-SECG-690654>.

² Verdrag inzake Stabiliteit, Coördinatie en Bestuur in de Economische en Monetaire Unie. Te raadplegen via <https://wetten.overheid.nl/BWBV0005670/2013-11-01>.

Opening door Wolfgang Schäuble, voorzitter van het Duitse parlement

De heer Schäuble begon zijn voordracht met een verwijzing naar de negentiende-eeuwse Britse Lord Palmerston die gesteld zou hebben dat bondgenootschappen nooit permanent zijn in tegenstelling tot eigenbelangen. Hij sprak verder over de twijfel die sommige burgers voelen ten aanzien van de EU. Hij vond het daarom van groot belang voor de Europese lidstaten om uit eigenbelang gezamenlijke belangen te formuleren en op die manier draagvlak te creëren voor Europees beleid. Met name grensoverschrijdende thema's als het milieu, migratie, financiën en economie zouden, meer dan nu het geval is, Europees opgepakt moeten worden. Om de slagkracht van de EU te vergroten pleitte de heer Schäuble tegen het vetorecht en voor kwalitatieve meerderheidsbesluitvorming. Tot slot benadrukte de heer Schäuble meermaals dat de covid-19-crisis als kans voor hervormingen benut zou moeten worden. Volgens hem waren vernieuwing en pragmatisme de rode draad in de drie bijeenkomsten van de conferentie.

Sessie 1: Nieuw partnerschap: krijgt het monetair beleid nu de gevraagde fiscale steun?

Voorzitter: André Berghegger, Duits parlamentslid

Sprekers: Isabel Schnabel, Directielid van de Europese Centrale Bank (ECB) en Olaf Scholz, Duitse Minister van Financiën

In de eerste sessie stond de relatie tussen monetair beleid en begrotingsbeleid centraal. In de openingsbijdrage stelde Prof. Schnabel dat we niet kunnen spreken van een nieuw partnerschap tussen het monetaire beleid en het begrotingsbeleid, omdat dit niet verenigbaar is met de onafhankelijkheid van centrale banken. Echter, in een context van lage rentetarieven is er wel een sterk complementaire relatie tussen monetair beleid en begrotingsbeleid. Beiden hebben een taak om de eurozone te bevrijden van de huidige context van trage groei en lage inflatie. Prof. Schnabel verdedigde verder de opkoopprogramma's van de ECB die volgens haar essentieel zijn geweest in voor prijsstabiliteit en gunstige effecten hebben gehad op werkgelegenheid. Verder sprak ze over de complementariteit die zichtbaar is tussen het monetaire beleid en het EU Herstelfonds als begrotingsimpuls.

Dhr. Scholz blikte terug op de beleidsrespons van de EU tot nu toe. Volgens Scholz hebben lidstaten door ondersteunend begrotingsbeleid de basis gelegd voor herstel uit de crisis. Ook wees hij op de discussie rondom nieuwe eigen middelen vanuit de opbrengsten van emissiehandel, een digitaks en een CO₂-grensmechanisme. Daarnaast beschreef hij de uitdagingen van de EU rondom investeringen.

Sessie 2: De toekomst van de Europese begrotingsregels: zijn ze nog constructief?

Voorzitter: Hans Michelbach, Duits parlamentslid

Sprekers: Klaus Regling, Directeur van het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM) en Paolo Gentiloni, Europees commissaris voor economie

Dhr. Regling stelde in zijn bijdrage dat een hervorming van de begrotingsregels nodig is. Er moet duidelijkheid komen voor lidstaten welke ankers zij moeten gebruiken voor de begrotingskoers voor de komende jaren. Daarnaast moeten de regels meer transparant worden en meer toegesneden op de individuele situatie van lidstaten. Regling stelde verder dat de huidige hoge schulden niet moeten worden geïnterpreteerd als het neerleggen van de rekening bij toekomstige generaties, juist zij zijn gebaat bij investeringen en behoud van werkgelegenheid.

Dhr. Gentiloni ging in zijn bijdrage in op de algemene ontsnappingsclausule van het Stabiliteit- en Groeipact, deze moet ook in 2021 van kracht blijven, daarna zal de Commissie een analyse maken voor 2022. Ook dhr. Gentiloni ziet de noodzaak voor hervorming van de begrotingsregels. Hij wees hierbij vooral op het belang van meer simpele en beter uitlegbare regels met enige vorm van flexibiliteit. Tot slot ging Gentiloni in zijn betoog ook in op het belang van het Herstelfonds. Alhoewel dit een eenmalig fonds is betekent het wat hem betreft ook een fundamentele kentering in het denken over de EU en hoe zij moet optreden in crisis.

Sessie 3: Herstelend Europa: wat zijn de volgende stappen?

Voorzitter: Oliver Wittke, Duits parlamentslid

Sprekers: Peter Altmaier, Duitse Minister van Economische Zaken en Energie, Valdis Dombrovskis, vicevoorzitter van de Europese Commissie.

De heer Altmaier benoemde drie uitdagingen waar Europa op dit moment mee te kampen heeft. De eerste is het economische herstel na de covid-19-crisis. Volgens hem zijn innovatie en creativiteit hierbij nodig. De tweede uitdaging is de digitale revolutie die een enorme impact heeft op de economie, de aard van de werkgelegenheid en de geopolitieke verhoudingen. Als derde noemt de heer Altmaier de doelstelling om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Hij juicht dan ook toe dat de Europese herstelplannen zich focussen op deze drie uitdagingen. Tot slot benadrukte hij dat een overeenstemming nodig is tussen de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Europese parlementen over het meerjarig financieel kader om de herstelplannen te financieren.

De heer Dombrovskis sloot zich aan bij de woorden van de heer Altmaier. Hij stelde dat de EU snel en resoluut heeft gereageerd op de covid-19-crisis, maar dat er nog veel uitdagingen zijn. Volgens hem gaan de Europese economieën door een diep dal en moeten er ongekende maatregelen worden genomen in deze ongekende crisis. Hij riep de Europese Raad en de nationale parlementen op om het eigenmiddelen besluit zo snel mogelijk te ratificeren om zo impact te kunnen maken met de Europese faciliteit voor herstel en veerkracht (Recovery and Resilience Facility, RRF). Hij benadrukte ten slotte dat voor het slagen van de RRF de nationale parlementen en het Europees Parlement een sleutelrol vervullen; zij kunnen er op toezien dat de herstelplannen van goede kwaliteit zijn.

In de reacties van parlementsleden die volgden na de betogen van de heer Altmaier en de heer Dombrovskis klonk vooral steun voor de herstelplannen en werd aangedrongen op snelle ratificatie van het Eigenmiddelenbesluit.